

Taşköprü İlçesinin Tarımsal Üretim Durumu ve Kastamonu Tarımındaki Yeri*

DOI NO: 10.5578/jss.66918

İbrahim SEZER**

Geliş Tarihi: 17.10.2017

Kabul Tarihi: 05.06.2018

Özet

Taşköprü ilçesi, batıda Kastamonu Merkez ilçe, güneyde Tosya ilçesi, kuzeyde Kastamonu'nun Devrekani ve Çatalzeytin ile Sinop'un Türkeli, kuzeydoğuda Kastamonu iline bağlı Hanönü, Sinop ilinin Boyabat ve güneydoğuda Çorum ilinin Kargı ilçesi ile çevrilmiş durumdadır. Kızılırmak'ın bir kolu olan Gökırmak tarafından sulanan Taşköprü Ovası'na sahip olan ilçe, Kastamonu ilinde tarımsal potansiyeli en yüksek ilçelerden birisidir. İlçede başta sarımsak olmak üzere şeker pancarı ve tahıllar yetiştirilmektedir.

Bu çalışmada, TÜİK verileri ve incelemeler neticesinde Taşköprü ilçesinin tarımsal üretim durumu, tarımsal üretimde zamanla meydana gelen değişimler, ilçenin en yüksek üretim gücüne sahip ürünleri ve ilçenin tarımsal açıdan Kastamonu ilindeki yeri üzerinde durulmuştur. Taşköprü ilçesinin tarımsal pazarlama, hastalık ve zararlılarla mücadele, çeşitli konularda çiftçilerin bilinçlenmesi ve profesyonelleşmenin sağlanması, doğal nedenlerle kaynaklanan sorunlarla etkin mücadele gibi hususlar başta olmak üzere tarımsal açıdan önem arz eden sorunların çözülmesi durumunda bugünkünden çok daha ileri seviyelerde olabileceği ve tarımsal rekabet gücünün artacağı kanısındayız.

Anahtar Kelimeler: Taşköprü, Tarım Coğrafyası, Sarımsak, Rekabet

Agricultural Production Situation and Place of Taşköprü District in Kastamonu Agriculture

Abstract

Taşköprü County is surrounded by Kastamonu central district in the west, Tosya county in the south, Devrekani and Çatalzeytin counties in Kastamonu and Türkeli county in Sinop in the north, Hanönü county in Kastamonu and Boyabat county in Sinop in the northeast, Kargı county in Çorum in the southeast.. The district, which has the Taşköprü Lowland watered by Gökırmak, a branch of Kızılırmak, is

* Bu makale, 10-12 Nisan 2017 tarihlerinde düzenlenen Uluslararası Taşköprü Pompeiopolis Bilim Kültür Sanat Araştırmaları Sempozyumunda bildiri olarak sunulmuş, yeni ve farklı bilgilerle genişletilerek makale haline getirilmiştir.

** Doç. Dr., Giresun Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, ibrahimsezer@mynet.com

one of the highest agricultural potentials in the province of Kastamonu. In the county, especially garlic, sugar beet and cereals are grown.

In this study, the subjects about agricultural productivity situation of Taşköprü County, changes in agricultural production in time and products with the highest production power of the county and its place in Kastamonu province in terms of agriculture are emphasized as a result of Turkish Statistical Institute data and researches. We believe that Taşköprü County will be at a higher level than today and that the power of agricultural competition will increase if the problems having agricultural importance are solved such as agricultural marketing, fighting diseases and pests, raising awareness and professionalization of farmers on various issues and effective struggle with problems caused by natural causes.

Keywords: *Taşköprü, Geography of Agriculture, Garlic, Competition*

Giriş

En basit şekilde çiftçilik anlamına gelen tarım, dar anlamıyla bitkisel üretim etkinliklerini kapsarken, geniş anlamıyla araziden her türlü ürün elde edilmesi yani arazide yapılabilecek her türlü etkinliği kapsamaktadır. (Doğanay, 2011: 34-35; Doğanay ve Coşkun, 2012: 25-26). İnsanlığın en önemli ekonomik faaliyetlerinden biri olan tarım, keşfedildiği dönemden itibaren insanlığın en temel gereksinimlerinin karşılanmasına olanak sağlamıştır. Günümüzde sanayi ve hizmetler gibi sektörlerin gelişmesine bağlı olarak tarımın önemi azalıyor gibi görünse de insanlık için hala en hayati ekonomik faaliyetlerden birisi olarak önemini sürdürmektedir. Bunlara ek olarak tarımda toprak bakımı, makineleşme, sulama, gübreleme, ilaçlama, pazarlama gibi pek çok konuda ilerlemenin sağlanmasıyla tarımsal üretim ve verimlilik artmakta ve oldukça hızlı artan dünya nüfusunun ihtiyaç duyduğu gıda maddelerinin karşılanması sağlanmaya çalışılmaktadır.

Ülkemiz, sahip olduğu tarım arazileriyle tarımsal potansiyeli oldukça yüksek bir ülkedir. Özellikle sulanabilen ve verimli tarım arazilerinin bulunduğu sahalarda, bu açıdan değerlendirilecek özelliklere sahip durumdadırlar. Bu bağlamda Kastamonu ili sınırları içerisinde Gökırmak'ın suladığı verimli alanlara sahip olan Taşköprü ilçesi, barındırdığı tarımsal potansiyelle dikkat çekmektedir. İlçede başta sarımsak ve şekerpancarı olmak üzere tahıl türleri (arpa ve buğday), çeşitli sebzeler (kavun, ıspanak, hıyar, domates, marul, pırasa, taze fasulye, taze lahana, sivri biber, dolma biber), çeşitli meyveler (elma, çilek, armut, ayva, erik, kiraz, vişne, dut ve ceviz) yetiştirilmektedir. Taşköprü ilçesi Kastamonu iline bağlı ilçeler arasında tarımsal açıdan önemli bir konumdadır. Eldeki bu çalışmanın, Taşköprü

ilçesinin tarımsal potansiyelinin ortaya çıkarılmasına, mevcut potansiyelin geliştirilmesine, Kastamonu ilindeki değerinin anlaşılmasına ve sorunların çözümüne bilimsel düzeyde katkı yapmasını temenni ediyoruz.

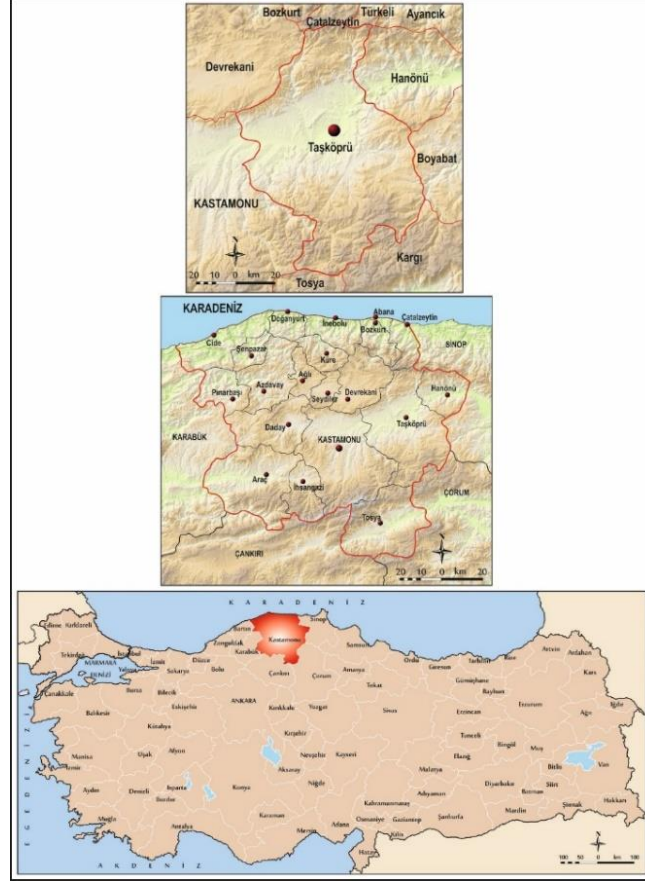
1. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Bu çalışmada, Taşköprü ilçesinin sahip olduğu tarım potansiyelinin ortaya konulması, Kastamonu ilindeki öneminin ve ilçeler arasındaki yerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Makalede Taşköprü ilçesinin tarımsal üretim durumu ve il tarımındaki yeri, istatistiki verilerle kıyaslamalar yapılarak ele alınmakta ve mevcut durum ortaya konulmaktadır. Buna ek olarak ilçenin tarımsal açıdan önem taşıdığı en temel tarımsal ürünler başta olmak üzere son 20 yıldaki tarımsal üretim durumu ve bunların değişim seyri incelenmektedir. Ayrıca ilçe tarımının avantaj ve dezavantajları değerlendirilmekte, tarımsal açıdan mevcut sorunların çözümüne yönelik öneriler sunulmaktadır. Çalışma şekillendirilirken, TÜİK verilerinden, Kastamonu il ve Taşköprü İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüklerinin verilerinden ve saha gözlemlerinden yararlanılmıştır.

2. Araştırma Sahasının Konumu

Taşköprü ilçesi, Karadeniz Bölgesi'nin Batı Karadeniz Bölümü'nde Kastamonu ili sınırları içerisinde yer almaktadır. Taşköprü ilçesi, batıda Kastamonu Merkez ilçe, güneyde Tosya ilçesi, kuzeyde Kastamonu'nun Devrekani ve Çatalzeytin ile Sinop'un Türkeli, kuzeydoğuda Hanönü, Sinop ilinin Boyabat ve güneydoğuda Çorum ilinin Kargı ilçesi ile çevrilmiş durumdadır (Harita 1). Taşköprü ilçesinin yüzölçümü 1 758 km² olup, Kastamonu il alanının (13 064 km²) % 13,4'ünü kapsamaktadır (<http://www.hgk.msb.gov.tr/E.T:21.01.2017>). İlçe, alan olarak Kastamonu Merkez ilçeden (1 847 km²) sonra en geniş alana sahip ikinci ilçedir. Taşköprü ilçe merkezi, Gökırmak vadisi (550-560 m) ile yükseltisi 600 metreyi aşmayan tepelik alanlar arasında yer almaktadır. Taşköprü, Hanönü ilçesine 28 km, Türkeli ilçesine 117 km, Boyabat ilçesine 68 km, Çatalzeytin ilçesine 138 km, Devrekâni ilçesine 67 km, Tosya ilçesine 81 km, Kargı ilçesine 78 km ve Kastamonu Merkez ilçeye 44 km mesafede bulunmaktadır.

Harita 1. Taşköprü İlçesinin Lokasyonu.

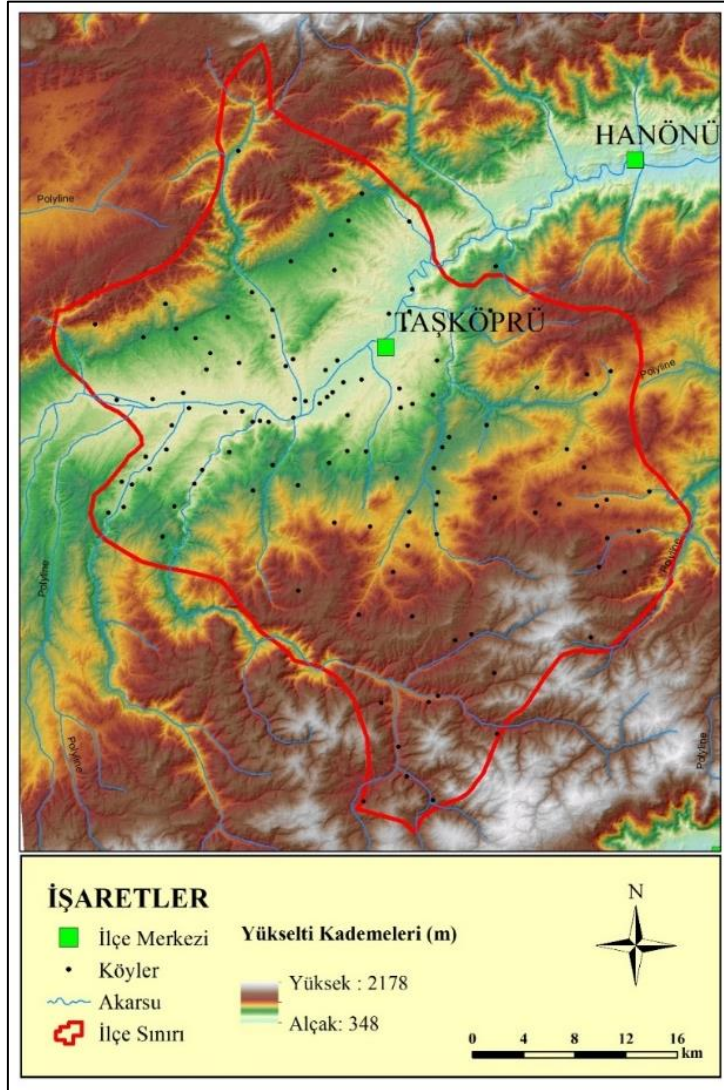

3. Araştırma Sahasının Tarımsal Potansiyeli

Kastamonu ili sınırları içerisinde Gökırmak'ın suladığı verimli alanlara sahip olan Taşköprü ilçesi, barındırdığı tarımsal potansiyelle dikkat çekmektedir. İlçede tarımsal faaliyetleri olumlu veya olumsuz olarak etkileyen doğal ve beşeri faktörler söz konusudur. Taşköprü ilçesinde tarımsal faaliyetleri etkileyen doğal faktörlerin başında, ilçenin sahip olduğu yer şekilleri gelmektedir. İlçenin kuzeyinde Küre (İsfendiyar) Dağları, güney kesiminde de Ilgaz Dağı'nın uzantıları yer almaktadır. Bu iki dağ sırası arasında plato alanları ile depresyon alanları bulunmaktadır. Dolayısıyla ilçe, topoğrafik açıdan alçak sahalar, platolar ve dağlık alanlar olmak üzere üç ana unsurdan oluşmaktadır (Çetinkaya, 1997:17,18,129; Ünal, 2013:16). İlçenin en önemli alanını oluşturan, Gökırmak ve kolları tarafından sulanan Taşköprü ovası, tarımsal açıdan büyük bir potansiyel barındırmaktadır. İlçede üretilen

sarımsak, şekerpancarı ve tahıl türleri gibi tarım ürünlerinin yetiştirildiği en önemli saha, Taşköprü ovasıdır. İlçenin başlıca akarsuları olarak, Gökırmak ve onun kolları olan Akkaya, Başören, Karadere ve Uludere çayları belirtilebilir. Gökırmak ve kolları, ilçedeki tarım arazilerinin sulanmasında büyük öneme sahiptir (Harita 2).

Harita 2. Taşköprü İlçesinin Topoğrafya Haritası.

Taşköprü ilçesindeki iklim özellikleri de tarımsal faaliyetler üzerinde etkili olmaktadır. Araştırma sahasında Karadeniz iklimi ile İç Anadolu bozkır iklimi arasında bir geçiş iklimi görülmektedir. Kuzeyden ve güneyden yükselen dağ sıraları, bu sahanın ikliminin şekillenmesinde oldukça önemli rol oynamıştır. Kuzeyden yükselen Küre dağları, denizel etkinin iç kısımlara sokulmasını önlemektedir. Bu yüzden ilçe, Karadeniz sahil kesimlerinden ve İç Anadolu'dan farklı bir iklim karakterine sahiptir (Çetinkaya, 1997:20-21).

Tablo 1. Kastamonu Meteoroloji İstasyonu'na ait bazı iklim elemanlarının değerleri (1950-2015).

İklim Elemanı	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A	Yıllık
Ort.Sic. °C	-0,9	0,7	4,3	9,6	14,1	17,5	20,3	20,0	15,6	10,6	5,1	0,9	9,8
Ortalama En Yüksek Sic. (°C)	3,2	6,0	10,8	16,5	21,1	24,6	27,8	28,0	23,9	17,9	10,9	4,9	16,3
Ortalama En Düşük Sic. (°C)	-4,3	-3,5	-0,8	3,5	7,6	10,5	12,4	12,3	8,9	5,2	0,9	-2,3	4,2
Ort. Yağ. (mm)	31,7	27,7	35,8	53,5	71,4	72,8	32,0	29,6	31,9	36,3	27,9	34,6	485,2

Kaynak: <https://www.mgm.gov.tr> (Erişim Tarihi:21.02.2017).

Taşköprü ilçesine en yakın istasyonun bulunduğu Kastamonu Merkez ilçedeki Kastamonu Meteoroloji Müdürlüğü'nden alınan veriler incelendiğinde; bu çevrede yıllık ortalama sıcaklığın 9,8 °C ile nispeten düşük olduğu gözlenmektedir. Bu çevrede yaz mevsiminde sıcaklık ortalamalarının çok yükselmediği görülmektedir. Nitekim en yüksek aylık ortalama sıcaklık 20,3 °C ile temmuz ayında ölçülmüştür. Buna karşılık kış mevsiminde ise sıcaklığın çok düşmediği ve aylık ortalama sıcaklıkların genellikle (ocak ayı hariç) 0 °C'nin üzerinde olduğu görülmektedir. Yağış değerlerinin de çok yüksek olmadığı ve yıllık ortalama yağışın 485 mm olduğu gözlenmektedir. Yağışın düşmediği mevsim bulunmamakla beraber, en fazla yağışın ilkbahar mevsiminde, en az yağışın ise kış mevsiminde düştüğü görülmektedir. Yıllık

yağışın % 33,1'i ilkbahar, % 27,7'si yaz, % 19,8'i sonbahar ve % 19,4'ü kış mevsiminde düşmektedir (Tablo 1).

Bu bağlamda her mevsim hatta her ay yağışın düşmesiyle Karadeniz iklimine, en fazla ilkbaharda düşmesiyle de step iklimine benzerlik gösterdiği söylenebilir. Yaz kuraklığının az olması, tarımsal faaliyetler açısından avantajlıdır. Buna karşın özellikle ilkbahar aylarında görülmesi muhtemel don olayları, dolu yağışları, aşırı yağışlar ve kış mevsimindeki aşırı kar yağışları, tarımsal faaliyetleri olumsuz olarak etkileyebilmektedir. Genel iklim karakteri böyle olmakla beraber Ilgaz ve Küre Dağları'ndan platolara ve Gökırmak'ın oluşturduğu Taşköprü ovasına doğru yükseltisi azalan arazi topoğrafyasına bağlı olarak başta sıcaklık olmak üzere diğer iklim elemanlarının değişmesi, yapılan tarımsal etkinlikleri de etkilemektedir.

Taşköprü ilçesindeki tarımsal faaliyetler üzerinde sadece doğal çevre faktörlerinin değil beşeri ve ekonomik çevre faktörlerinin de etkisi söz konusudur. Bu bakımdan özellikle tarım sektörüyle ilgili altyapı, tesisleşme ve diğer beşeri unsurlar önem taşımaktadır. Taşköprü ilçesi, Kastamonu ilinde bu bakımdan oldukça önemli avantajlara sahip olan ve tarımsal faaliyetlerin gelişmesine katkı yapan unsurlara sahip bir ilçedir. Nitekim ilçede tarımı destekleyen kurum ve kuruluşlar mevcuttur. Bunlar içerisinde; 4 sulama tesisi, 6 sulama kooperatifi, 74 tarımsal kalkınma kooperatifi, 1 süt üretici birliği, 1 sarımsak üretici birliği, 14 kendir ıslama havuzu varlığı önemlidir. Bunun yanı sıra Taşköprü ilçesinin, ildeki gıda, tarım ve hayvancılık müdürlükleri içerisinde Tosya ilçesinden sonra en kalabalık personel sayısına sahip olması, 271 gıda satış ve toplu tüketim yeri sayısı ile ilde dördüncü sırada yer alması, 7 tohum bayiiyle Merkez ilçeden sonra en çok tohum bayine sahip olması, 8 tarım aleti bayisi ve 8 gübre bayisiyle Merkez ilçeden sonra en çok gübre ve tarım aleti bayine sahip olması da ilçedeki tarımsal faaliyetlerin gelişmesine katkı yapan unsurlar olarak nitelendirilebilir. Buna ek olarak 2015 yılında Taşköprü ilçesinde 11 üretici, 1168 dekarlık alanda 2078 ton ürün, bireysel olarak (sarımsak, şekerpancarı, mısır, buğday vb. ürünleri) iyi tarım uygulamaları kapsamında üretim gerçekleştirmiş ve sertifikalandırılmıştır. İlçedeki çiftçilere çeşitli konularda eğitimler verilmekte, hastalıkla ve zararlılarla mücadelelerde ve afetlerde destekler verilmekte ve ilçe tarımının geliştirilmesi için önemli gayretler sarf edilmektedir (Anonim, 2015).

Taşköprü ilçesinde yerşekilleri ve iklimin de etkisiyle Gökırmak ve kollarının suladığı alçak kesimlerden dağlık alanlara doğru tarımsal faaliyetler değişkenlik göstermektedir. Bu bağlamda vadi tabanında şeker pancarı, sarımsak, kenevir tarımı yapılabilirken, vadi tabanından kuzey ve güneydeki yamaçlara dikey olarak çıkıldığında sıcaklığın düşmesine, toprak verimliliğinin azalmasına ve sulama olanaklarının ortadan kalkmasına; yine

arazinin küçük ve dağınık olmasına bağlı olarak ürünlerde de farklılaşmalar görülmektedir. Başta buğday ve arpa olmak üzere tahıl tarımı ile hayvancılık dikey istikamette önem kazanmaya başlamakta, dağlık alanlarda ise hayvancılık ve ormancılık faaliyetleri yoğunlaşmaktadır (Çetinkaya, 1997: 145-147).

Taşköprü ilçesinin de dahilinde bulunduğu Kastamonu ilinin çoğunlukla engebeli ve dağlık alanlardan oluştuğu gözlenmektedir. Nitekim Kastamonu ili arazilerinin % 74,6'sını dağlık ve ormanlık alanlar, % 21,6'sını platolar ve % 3,8'ini ovalar kaplamaktadır (<http://www.kastamonu.gov.tr/cografi-yapisi/E.T:20.02.2017>). İl arazisinin önemli bir bölümünün dağlık olması ve ormanlarla kaplı olması, tarım arazilerinin kapladığı alanın azalmasına neden olmuştur. Bu kapsamda il alanının sadece 11,8'i tarım alanlarından oluşmaktadır. Bu değer Türkiye ortalamasının (% 30,7) oldukça altındadır.

13 064 km² olan Kastamonu ilinin toplam yüzölçümünde, en fazla alan kaplayan ilçeler içerisinde ilk sırayı 1 847 km²'lik alanıyla Kastamonu Merkez ilçe almaktadır. İkinci sırada ise 1 758 km²'lik alanıyla araştırma sahamız olan Taşköprü ilçesi yer almaktadır. Bunları Araç ilçesi (1 446 km²) ve Tosya ilçesi (1 302 km²) izlemektedir (Tablo 2).

1.540.343 da'lık Kastamonu ilinin toplam tarım alanının ilçelere göre dağılımını incelediğimizde, ilde en fazla tarım alanına sahip iki ilçenin Kastamonu Merkez ilçe ile Taşköprü ilçesi olduğu görülmektedir. Nitekim il tarım alanının % 25,4'ü Kastamonu Merkez ilçeye aitken, % 17,6'sı Taşköprü ilçesi sınırları içerisinde (Tablo 2). Bu bağlamda Gökırmak ve kolları tarafından sulanan düzlük alanların varlığı, Taşköprü ilçesinin tarım arazileri açısından ildeki en önemli sahalardan birisi olmasına olanak sağlamıştır.

Tablo 2. Kastamonu ilinde yer alan ilçelerin toplam yüzölçümleri, toplam tarım alanı, ekili alan, sebze bahçeleri, dikili alanlar (2015).

İlçeler	Toplam Yüz.(da)	Toplam Tarım Alanı		Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin ekilen alanı(dekar)		Nadas alanı(dekar)		Sebze bahçeleri alanı(dekar)		Meyveler, içecek ve baharat bitkilerinin alanı(dekar)	
		Miktar(da)	%	Miktar(da)	%	Miktar(da)	%	Miktar(da)	%	Miktar(da)	%
Kastamonu Merkez	1847000	390688	21,2	337080	18,3	38151	2,1	13380	0,7	2033	0,1
Abana	28000	1824	6,5	57	0,2	0	0,0	94	0,3	1673	6,0
Ağlı	225000	18103	8,0	17609	7,8	426	0,2	0	0,0	68	0,03
Araç	1446000	62059	4,3	45071	3,1	14367	1,0	1585	0,1	1036	0,1
Azdavay	759000	14289	1,9	9995	1,3	4257	0,6	21	0,003	16	0,002
Bozkurt	308000	16499	5,4	2818	0,9	0	0,0	1003	0,3	12678	4,1
Cide	652000	98358	15,1	6798	1,0	56562	8,7	4868	0,7	30130	4,6
Çatalzeytin	272000	6987	2,6	601	0,2	1596	0,6	177	0,1	4613	1,7
Daday	843000	64267	7,6	49249	5,8	14452	1,7	318	0,04	248	0,03
Devrekani	715000	168055	23,5	116962	16,4	51081	7,1	12	0,002	0	0,0
Doğanyurt	193000	23244	12,0	3438	1,8	48	0,02	154	0,1	19604	10,2
Hanönü	417000	24396	5,9	15033	3,6	8514	2,0	534	0,1	315	0,1
İhsangazi	1445000	54202	3,8	48713	3,4	5321	0,4	150	0,01	18	0,00
İnebolu	417000	22321	5,4	1217	0,3	11	0,003	8037	1,9	13056	3,1
Küre	406000	6310	1,6	3441	0,8	2660	0,7	0	0,0	209	0,1
Pınarbaşı	546000	5817	1,1	2556	0,5	3245	0,6	12	0,002	4	0,001
Seydiler	233000	63432	27,2	47427	20,4	15963	6,9	0	0,0	42	0,02
Şenpazar	252000	1931	0,8	955	0,4	0	0,0	89	0,04	887	0,4
Taşköprü	1758000	271118	15,4	230073	13,1	19155	1,1	21478	1,2	412	0,02
Tosya	1302000	226443	17,4	160703	12,3	49879	3,8	4687	0,4	11174	0,9
İl Toplamı	13064000	1540343	11,8	1099796	8,4	285688	2,2	56599	0,4	98216	0,8
Türkiye	780043000	239336141	30,7	157230212	20,2	41139762	5,3	8081714	1,0	32838481	0,0420983

Ürün istatistikleri için kaynak: www.tuik.gov.tr(Erişim Tarihi: 17.02.2017).
İl ve ilçe alanları için kaynak: <http://www.hgk.msb.gov.tr>(Erişim Tarihi: 17.02.2017).

İlçe tarım alanlarının ilçe toplam alanına oranlanmasıyla tarım alanı oranı bulunabilmektedir (Şenol ve Sezer, 2013:639). Taşköprü ilçesi bu açıdan Kastamonu ilçeleri içerisinde beşinci sırada bulunmaktadır. Tarım

alanı oranı bakımından ilk sırada Seydiler ilçesi (% 27,2) gelmekte, bunu sırasıyla Devrekani (% 23,5), Kastamonu Merkez (% 21,2), Tosya (% 17,4) ve Taşköprü (% 15,4) ilçeleri izlemektedir (Tablo 2). Taşköprü ilçesinin, tarım alanı oranı bakımından beşinci sırada gelmesinde ilçe arazisinin yarısından fazlasının (% 64,5) ormanlarla kaplı olması ve dağlık alanların varlığı etkili olmaktadır.

Kastamonu ilini tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin ekili olduğu alanların dağılışı bakımından incelediğimizde, ilin toplam alanının % 8,4'ünün (1.099.796 da) bu tür arazilerden oluştuğu görülmektedir. Bu değer, Türkiye ortalamasının (% 20,2) altındadır. İldeki bu tür arazilerin ilçelere dağılımında, ilk sırada gelen iki ilçenin Kastamonu Merkez ilçe ile Taşköprü ilçesi olduğu görülmektedir. İldeki tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin ekili olduğu alanların % 30,6'sı Kastamonu Merkez ilçeye, % 20,9'u Taşköprü ilçesine aittir (Tablo 2). Bu kapsamda Taşköprü ilçesinin ekili alanlar bakımından da önemli bir potansiyele sahip olduğu anlaşılmaktadır. İlçede Gökırmak ve kolları tarafından sulanan düzlük sahalardaki bu ekili alanlarda daha çok sarımsak, şeker pancarı ve tahıllar gibi ürünler yetiştirilmektedir.

İlçe toplam alanının ekili alanlara oranlanmasıyla ekili alan oranı bulunabilmektedir (Şenol ve Sezer, 2013:640). Bu açıdan Taşköprü ilçesi, Kastamonu ilçeleri içerisinde dördüncü sırada bulunmaktadır. Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin ekili olduğu alanların oranı bakımından ilk sırada Seydiler ilçesi (% 20,4) gelmektedir. Bunu sırasıyla Kastamonu Merkez (% 18,3), Devrekani (% 16,4) ve Taşköprü ilçesi (% 13,1) izlemektedir (Tablo 2). Dolayısıyla ekili alanlar bakımından Taşköprü ilçesinin Kastamonu ilinin başlıca ilçeleri arasında yer aldığı gözlenmektedir.

Kastamonu ilini nadas alanların dağılışı bakımından incelediğimizde, ilin toplam alanının % 2,2'sinin (285.688 da) bu tür arazilerden oluştuğu gözlenmektedir. Bu değer, Türkiye ortalamasının (% 5,3) altındadır. İldeki nadas oranının oldukça az olması, tarımsal faaliyetler açısından olumlu bir durumdur. İldeki bu tür arazilerin ilçelere dağılımında ilk sırada Cide ilçesinin geldiği görülmektedir. İldeki nadas alanlarının % 19,8'i bu ilçededir. Bunu sırasıyla Devrekani (% 17,9), Tosya (% 17,5) ve Kastamonu Merkez (% 13,4) ilçeleri takip etmektedir. Taşköprü ilçesi ise ildeki nadas alanlarının % 6,7'sini barındırmaktadır (Tablo 2).

İlçe toplam alanının nadas alanlarına oranlanmasıyla nadas oranları bulunabilir. Nadas alanı oranı bakımından Taşköprü ilçesi (% 1,1) 8. sırada bulunmaktadır. Bu bakımdan ilk sırada Cide ilçesi (% 8,7) gelmektedir. Bunu sırasıyla Devrekani (% 7,1) ve Seydiler ilçesi (% 6,9) izlemektedir (Tablo 2). Taşköprü ilçesinin nadas alanı bakımından Türkiye ortalamasının altında bir

değere sahip olması, tarımsal açıdan olumlu bir durumdur. Bu bağlamda ilçede sulama ve gübreleme gibi tarım ürünlerini besleyici beşeri müdahalelerin yapılması, arazilerin boş bırakılmamasına katkı yapmaktadır.

Kastamonu ilini sebze bahçelerinin alansal dağılışı bakımından incelediğimizde, ilin toplam alanının % 0,4'ünün (56.599 da) bu tür arazilerden oluştuğu gözlenmektedir. Bu değer, Türkiye ortalamasının (% 1) altındadır. İldeki bu tür arazilerin ilçelere dağılımında Taşköprü ilçesi başta gelmektedir. Taşköprü ilçesi ildeki sebze bahçeleri alanlarının % 37,9'unu barındırmaktadır. Bunu Kastamonu Merkez ilçe (% 23,6) ve İnebolu ilçesi (% 14,2) izlemektedir (Tablo 2).

İlçe toplam alanının sebze bahçelerinin alanlarına bölünmesiyle sebze bahçelerinin oranı hesaplanabilmektedir. Sebze bahçeleri oranı bakımından ilk sırada gelen ilçe İnebolu ilçesidir. İlçedeki sebze bahçelerinin oranı % 1,9 düzeyindedir. Bunu Taşköprü ilçesi izlemektedir. Taşköprü ilçesinde sebze bahçelerinin oranı % 1,2 düzeyindedir (Tablo 2). Taşköprü ilçesi, ilçeler içerisinde sebze bahçeleri bakımından dikkate değer bir potansiyele sahip olmakta, bu alanlarda çeşitli sebzeler (kavun, ıspanak, hıyar, domates, marul, pırasa, taze fasulye, taze lahana, sivri biber, dolma biber) yetiştirilmektedir. Bu durumun oluşmasında iklim koşullarının sebze yetiştirmeye elverişli olmasının ve Gökırmak ile kollarının suladığı Taşköprü ovası gibi düzlük alanların bulunmasının önemli katkıları bulunmaktadır.

Kastamonu ilini meyveler, içecek ve baharat bitkilerinin alanı yani dikili alan bakımından incelediğimizde, ildeki alanların % 0,8'inin (98.216 da) dikili alanlardan oluştuğu anlaşılmaktadır. Bu değer Türkiye ortalamasının üzerindedir. İldeki bu tür arazilerin ilçelere dağılımında Cide ilçesi ilk sırada gelmektedir. İldeki dikili alanların % 30,7'sinin bu ilçede olduğu görülmektedir. Bunu Doğanyurt (% 20), İnebolu (% 13,3), Bozkurt (% 12,9) ve Tosya (% 11,4) ilçeleri izlemektedir. Taşköprü ilçesi, % 0,4'lük oranla ildeki dikili alanların çok az bir kısmını barındırmaktadır (Tablo 2).

İlçe toplam alanının meyveler, içecek ve baharat bitkilerinin alanlarına yani dikili alanlara bölünmesiyle dikili alan oranı hesaplanabilmektedir. Dikili alan oranı bakımından ilk sırada gelen ilçe, Doğanyurt ilçesidir. İlçedeki dikili alan oranı % 10,2'dir. Bunu Abana (% 6), Cide (% 4,6) ve Bozkurt (% 4,1) ilçeleri takip etmektedir (Tablo 2). Taşköprü ilçesindeki dikili alan oranı % 0,02 düzeyindedir. Dolayısıyla Taşköprü ilçesinin meyveler, içecek ve baharat bitkilerinin alanı yani dikili alan bakımından oldukça düşük bir potansiyele sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Kastamonu ili ile Taşköprü ilçesindeki toplam tarım alanı, ekili alan, sebze bahçeleri ve dikili alanların 1995 ile 2015 yılları arasındaki değişimini incelediğimizde; Kastamonu il geneline paralel olarak Taşköprü ilçesinde de toplam tarım alanlarının oldukça azaldığı gözlenmektedir. Kastamonu il genelinde toplam tarım alanlarının son 20 yıl içerisinde % 46, Taşköprü ilçesinde de % 26,6 oranında azaldığı görülmektedir. Bu durumun oluşmasında tarım arazilerinin tarım dışı amaçlarla kullanılması başta olmak üzere kentlere doğru aktif nüfusun göç etmesinden dolayı tarımsal işgücünün azalması, eskiden kullanılan tarım arazilerinin artık kullanılmaması gibi çeşitli faktörlerin etkisi söz konusudur. Buna ek olarak toplam tarım alanı açısından Taşköprü ilçesinin il genelindeki payının arttığı görülmektedir. Nitekim 1995 yılında Kastamonu ilindeki tarım alanlarının % 13'ü Taşköprü ilçesinde iken, 2015 yılında bu oran % 17'ye yükselmiştir (Tablo 3). Bu durumun oluşmasında il genelinde toplam tarım alanı azalışının Taşköprü ilçesindeki azalışa göre çok daha fazla olmasının etkisi önemlidir.

Tablo 3. Kastamonu ili ile Taşköprü ilçesindeki toplam tarım alanı, ekili alan, sebze bahçeleri ve dikili alanların karşılaştırılması (2015).

	Toplam Tarım Alanı			Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin ekilen alanı(dekar)			Nadas alanı(dekar)			Sebze bahçeleri alanı(dekar)			Meyveler, içecek ve baharat bitkilerinin alanı(dekar)		
	Kastamonu	Taşköprü	%	Kastamonu	Taşköprü	%	Kastamonu	Taşköprü	%	Kastamonu	Taşköprü	%	Kastamonu	Taşköprü	%
1995	2851420	369320	13,0	2198990	284560	12,9	524520	58490	11,2	62840	24020	38,2	65070	2250	3,5
2000	2120210	361840	17,1	1623610	309590	19,1	369640	22750	6,2	71530	24970	34,9	55430	4530	8,2
2005	1921040	324470	16,9	1489790	282920	19,0	253260	13430	5,3	70350	26180	37,2	107640	1940	1,8
2010	1701667	339860	20,0	1211267	292781	24,2	325971	18400	5,6	62863	27293	43,4	101566	1386	1,4
2015	1540343	271118	17,6	1099796	230073	20,9	285688	19155	6,7	56599	21478	37,9	98216	412	0,4

Kaynak: www.tuik.gov.tr(Erişim Tarihi: 17.02.2017).

Toplam tarım alanında olduğu gibi tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin ekili olduğu alanlarda da hem il genelinde hem de Taşköprü ilçesinde son 20 yıl içerisinde önemli oranda azalış olduğu gözlenmektedir. Nitekim Kastamonu il genelinde ekili alanların yarı yarıya (% 50), Taşköprü ilçesinde de % 19,1 oranında azaldığı anlaşılmaktadır. Bunun oluşmasında toplam tarım

alanının azalmasına etki eden faktörlerin yanı sıra ekili alanların başka ürünlere ayrılması veya ekilmemesinin de etkili olduğu kanısındayız. Ayrıca ekili alan açısından Taşköprü ilçesinin il genelindeki payının arttığı görülmektedir. 1995 yılında Kastamonu ilindeki ekili alanların % 12,9'u Taşköprü ilçesinde iken, 2015 yılında bu oran % 20,9'a yükselmiştir (Tablo 3). Bunda il genelinde ekili alanların azalışının Taşköprü ilçesindeki azalışa göre çok daha fazla olmasının etkisi önemlidir.

Son 20 yıl içerisinde nadas alanlarının hem il genelinde hem de Taşköprü ilçesinde azaldığı görülmektedir. Nadas alanlarının il genelinde % 45,5 oranında, Taşköprü ilçesinde % 67,2 oranında azaldığı görülmektedir. Buna ek olarak nadas alanı açısından Taşköprü ilçesinin il genelindeki payının da azaldığı görülmektedir. 1995 yılında Kastamonu ilindeki nadas alanlarının % 11,2'si Taşköprü ilçesinde iken, 2015 yılında bu oran % 6,7'ye düşmüştür (Tablo 3). Bu sonuçların ortaya çıkışında tarımsal faaliyetlerin gelişmesi, sulama, ilaçlama, gübreleme gibi hususlarda ilerlemelerin kaydedilmesinin önemi büyüktür.

Son 20 yıl içerisinde sebze yetiştirilen alanların hem il genelinde hem de Taşköprü ilçesinde azaldığı görülmektedir. Sebze yetiştirilen alanların il genelinde % 9,9 oranında, Taşköprü ilçesinde ise % 10,6 oranında azaldığı gözlenmektedir. Bunda sebze bahçelerinin çeşitli amaçlarla başka kullanımlara (yerleşim yeri açılması, başka ürünlerin ekilmesi vb) açılmasının etkisi önemlidir. Buna ek olarak sebze yetiştirilen alanlar açısından Taşköprü ilçesinin il genelindeki payının çok düşük oranda azalsa da önemli düzeyde değişmediği görülmektedir. 1995 yılında Kastamonu ilindeki sebze yetiştirilen alanların % 38,2'si Taşköprü ilçesinde iken, 2015 yılında bu oran % 37,9 düzeyindedir (Tablo 3).

Son 20 yıl içerisinde meyveler, içecek ve baharat bitkilerinin yetiştirildiği alanların yani dikili alanların il genelinde arttığı, Taşköprü ilçesinde ise azaldığı görülmektedir. Bu tür alanların il genelinde % 51 oranında artış gösterdiği, Taşköprü ilçesinde ise % 81,7 oranında azaldığı gözlenmektedir. Bunda meyveler, içecek ve baharat bitkilerinin yetiştirildiği alanların çeşitli amaçlarla başka kullanımlara (yerleşim yeri açılması, başka ürünlerin ekilmesi vb) açılmasının etkisi önemlidir. Buna ek olarak bu tür alanlar açısından Taşköprü ilçesinin il genelindeki payının azaldığı görülmektedir. Nitekim 1995 yılında Kastamonu ilindeki dikili alanların % 3,5'i Taşköprü ilçesinde iken, 2015 yılında bu oran % 0,4'e kadar düşmüştür (Tablo 3).

3.1. Tarla Ürünleri

Taşköprü, ilçesi tarımsal açıdan önemli bir potansiyel barındırmaktadır. İlçede çeşitli tarla ürünleri yetiştirilmektedir. Tahıllar grubunda en çok yetiştirilen türler buğday ve arpadır. 2015 yılı TÜİK verilerine göre ilçedeki tarla ürünleri üretimini il geneliyle kıyasladığımızda, ildeki buğday ekili alanların % 19,7'si, arpa ekili alanların % 28,7'si Taşköprü ilçesindedir. Yine ildeki buğday üretiminin % 24,1'i, arpa üretiminin % 32,9'u Taşköprü ilçesinden elde edilmektedir. Yumrulu bitkiler grubunda ilçedeki en önemli ürünler, sarımsak, soğan (kuru ve taze) ve patatestir. İldeki sarımsak üretiminin % 91,1'i, patates üretiminin % 5,5'i, kuru soğan üretiminin % 6'sı ve taze soğan üretiminin % 0,2'si Taşköprü ilçesindedir. İldeki sarımsak ekili alanların % 88,5'i, patates ekili alanların % 3,6'sı, kuru soğan ekili alanların % 5,1'i ve taze soğan ekili alanların % 0,1'i Taşköprü ilçesinden elde edilmektedir. Endüstriyel bitkiler içerisinde ilçede yetiştirilen en önemli tarım ürünü, şekerpancarıdır. İldeki şekerpancarı üretiminin % 73,9'u, şekerpancarı ekili alanların % 68,7'si Taşköprü ilçesine aittir. Yem bitkileri grubunda ilçedeki en önemli ürünler yonca (yeşil ot), korunga (yeşil ot), fiğ (adi, yeşil ot) ve slajlık mısır gibi tarla ürünleridir. İldeki yonca (yeşil ot) üretiminin % 27,3'ü, korunga (yeşil ot) üretiminin % 3'ü, fiğ (adi, yeşil ot) üretiminin % 16,9'u, mısır (slajlık) üretiminin 23,8'i Taşköprü ilçesindedir. Yine ildeki yonca (yeşil ot) ekili alanların % 24,5'i, korunga (yeşil ot) ekili alanların % 2,5'i, fiğ (adi, yeşil ot) ekili alanların % 14,8'i, mısır ekili alanların % 24,6'sı Taşköprü ilçesinden elde edilmektedir (Tablo 4). Dolayısıyla tahıllar, yumrulu bitkiler, endüstriyel ve yem bitkileri açısından Taşköprü ilçesinin, ilde potansiyeli en yüksek ilçelerden birisi olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4. Taşköprü ilçesinde yetiştirilen başlıca tarla ürünleri (2015).

Ürün Grubu	Ürünler	Taşköprü		Kastamonu		Taşköprü ilçesinin ildeki Oran	Taşköprü ilçesinin ildeki Oran
		Ekili Alan(da)	Üretim(ton)	Ekili Alan(da)	Üretim(ton)	Alan (%)	Üretim (%)
Yumrulu Bitkiler	Sarımsak (kuru)	21250	21250	24000	23328	88,5	91,1
	Patates	290	1074	8004	19558	3,6	5,5
	Soğan(kuru)	50	75	990	1241	5,1	6,0
	Soğan(Taze)	1	1	877	505	0,1	0,2
Tahıllar	Buğday(Diğer)	123109	23386	625456	97055	19,7	24,1
	Arpa(diğer)	39856	9340	138631	28387	28,7	32,9

Endüstriyel Bitkiler	Şekerpancarı	24518	122094	35710	165227	68,7	73,9
Yem Bitkileri	Yonca(Yeşil ot)	12500	15000	50970	55034	24,5	27,3
	Korunga(Yeşil ot)	300	240	11965	7900	2,5	3,0
	Fig(adi, yeşil ot)	20000	12000	135560	70922	14,8	16,9
	Mısır(Slajlık)	9550	42925	38752	180053	24,6	23,8

Kaynak: www.tuik.gov.tr(Erişim Tarihi: 17.02.2017).

3.2. Sebzeler

Taşköprü ilçesinde çeşitli sebze türleri yetiştirilmektedir. Bunlar içerisinde özellikle kavun, ıspanak, marul ve pırasa diğerlerine göre daha fazla üretilmektedir. 2015 yılı TÜİK verilerine göre ilçedeki sebze üretimini il geneliyle kıyasladığımızda, ildeki kavun üretiminin % 12'si, sofralık domates üretiminin % 0,1'i, sofralık hıyar üretiminin % 0,3'ü, taze fasulye üretiminin % 1'i, beyaz lahana üretiminin % 0,8'i, ıspanak üretiminin % 2,2'si, sivri biber üretiminin 0,1'i, dolmalık biber üretiminin % 0,2'si, balkabağı üretiminin % 0,2'si, kıvırcık marul üretiminin % 0,6'sı, göbekli marul üretiminin % 1,7'si, pırasa üretiminin % 2'si, kabak (sakız) üretiminin de % 0,5'i Taşköprü ilçesinden elde edilmiştir. Yine ildeki kavun ekili alanların % 14'ü, sofralık domates ekili alanların % 0,1'i, sofralık hıyar ekili alanların % 0,3'ü, taze fasulye ekili alanların % 0,9'u, beyaz lahana ekili alanların % 0,9'u, ıspanak ekili alanların % 2,2'si, sivri biber ekili alanların 0,05'i, dolmalık biber ekili alanların % 0,2'si, balkabağı ekili alanların % 0,3'ü, kıvırcık marul ekili alanların % 0,8'i, göbekli marul ekili alanların % 2,6'sı, pırasa ekili alanların % 1,8'i, kabak (sakız) ekili alanların da % 0,5'i Taşköprü ilçesindedir (Tablo 5). Dolayısıyla özellikle kavun gibi bazı meyvesi yenen sebzeler açısından ilçenin değerlendirilebilecek potansiyele sahip olduğu söylenebilir.

Tablo 5. Taşköprü ilçesinde yetiştirilen başlıca sebze türleri (2015).

Ürünler	Taşköprü		Kastamonu		Taşköprü ilçesinin ildeki Oranı	Taşköprü ilçesinin ildeki Oranı
	Ekili Alan(da)	Üretim(ton)	Ekili Alan(da)	Üretim(ton)	Üretim (%)	Alan (%)

Kavun	9	16	64	133	12,0	14,1
Domates(Sofralık)	5	19	8042	29354	0,1	0,1
Hıyar(Sofralık)	13	24	3849	9190	0,3	0,3
Fasulye(Taze)	70	56	7810	5671	1,0	0,9
Lahana(Beyaz)	3	4	347	514	0,8	0,9
Ispanak	40	30	1794	1344	2,2	2,2
Biber(Sivri)	1	1	2015	1461	0,1	0,05
Biber(Dolmalık)	1	1	628	575	0,2	0,2
Balkabağı	1	2	321	839	0,2	0,3
Marul(Kıvırcık)	8	5	1033	772	0,6	0,8
Marul(Göbekli)	14	8	531	469	1,7	2,6
Pırasa	10	9	544	460	2,0	1,8
Kabak(Sakız)	2	2	364	389	0,5	0,5

Kaynak: www.tuik.gov.tr(Erişim Tarihi: 17.02.2017).

3.3. Meyveler

Taşköprü ilçesinde çeşitli meyve türleri yetiştirilmektedir. Bunlar içerisinde özellikle elma (golden, starking, Grannysmith, diğer), armut, ayva, erik, kiraz, vişne, şeftali, çilek, dut ve ceviz gibi meyve türleri ilçede yetiştirilen en önemli meyvelerdir. 2015 yılı TÜİK verilerine göre ilçedeki meyve üretimini il geneliyle kıyasladığımızda, ildeki elma (golden) üretiminin % 21,4'ü, elma (starking) üretiminin % 45'i, elma (Amasya) üretiminin % 8,4'ü, elma (Grannysmith) üretiminin % 78,9'u, elma (diğer) üretiminin % 2,6'sı, armut üretiminin % 5,9'u, ayva üretiminin % 12,8'i, şeftali (diğer) üretiminin % 9,1'i, erik üretiminin % 12,8'i, kiraz üretiminin % 9,4'ü, vişne üretiminin % 19,4'ü, çilek üretiminin % 46,2'si, dut üretiminin % 6,4'ü, ceviz üretiminin % 8,7'si Taşköprü ilçesinden elde edilmektedir. Yine ildeki elma (golden) dikili alanların % 8,8'i, elma (starking) dikili alanların % 19,8'i, elma (Amasya) dikili alanların % 1,1'i, elma (Grannysmith) dikili alanların % 39,4'ü, armut dikili alanların % 12,4'ü, kiraz dikili alanların % 8,8'i, vişne dikili alanların % 18,8'i, çilek dikili alanların % 21,7'si, ceviz dikili alanların % 2,3'ü Taşköprü ilçesindedir. Bunlara ek olarak ildeki elma (golden) ağaçlarının % 26,2'si, elma (starking) ağaçlarının % 51,3'ü, elma (Amasya) ağaçlarının % 7,7'si, elma (Grannysmith) ağaçlarının % 76,7'si, elma (diğer) ağaçlarının % 2,1'i, armut ağaçlarının % 10,9'u, ayva ağaçlarının % 13,5'i, şeftali (diğer) ağaçlarının % 6'sı, erik ağaçlarının % 12,4'ü, kiraz ağaçlarının % 8,7'si, vişne ağaçlarının % 20,5'i, çilek ağaçlarının % 21,7'si, dut ağaçlarının % 11,4'ü, ceviz ağaçlarının % 6'sı Taşköprü ilçesinde

bulunmaktadır (Tablo 6). Dolayısıyla başta elma olmak üzere meyveler açısından Taşköprü ilçesinin, ilde potansiyeli en yüksek ilçelerden birisi olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 6. Taşköprü ilçesinde yetiştirilen başlıca meyve türleri (2015).

Ürünler	Taşköprü			Kastamonu			Taşköprü ilçesinin ildeki Oranı	Taşköprü ilçesinin ildeki Oranı	Taşköprü ilçesinin ildeki Oranı
	Dikili Alan(da)	Üretim(ton)	Ağaç Sayısı	Ekili Alan(da)	Üretim(ton)	Ağaç Sayısı	Üretim (%)	Alan (%)	Ağaç Sayısı(%)
Elma (Golden)	25	200	9500	283	933	36235	21,4	8,8	26,2
Elma (Starking)	40	259	11770	202	576	22928	45,0	19,8	51,3
Elma (Amasya)	65	525	18025	6137	6242	233698	8,4	1,1	7,7
Elma (Graamy-smith)	13	45	1320	33	57	1720	78,9	39,4	76,7
Elma (Diğer)	0	129	4475	915	5038	210600	2,6	0,0	2,1
Armut	75	200	16500	603	3391	151595	5,9	12,4	10,9
Ayva	0	60	3700	17	468	27472	12,8	0,0	13,5
Şeftali (Diğer)	0	89	3000	237	973	49736	9,1	0,0	6,0
Erik	0	256	15000	265	1998	120985	12,8	0,0	12,4
Kiraz	50	163	8010	571	1728	92467	9,4	8,8	8,7
Vişne	6	100	4890	32	516	23832	19,4	18,8	20,5
Çilek	18	36	18	83	78	83	46,2	21,7	21,7
Dut	0	52	3000	10	811	26205	6,4	0,0	11,4
Ceviz	120	389	12650	5182	4474	211067	8,7	2,3	6,0

Kaynak: www.tuik.gov.tr(Erişim Tarihi: 17.02.2017).

3.4. Örtüaltı Yetiştiriciliği

Taşköprü ilçesinde az da olsa örtü altı sebze yetiştiriciliği yapılmaktadır. Yüksek tünel şeklinde ve plastik örtüyle kaplı seralarda en fazla yetiştirilen sebze türleri hıyar ve domatestir. İlçede 1 da hıyar serasından 10 ton hıyar üretimi yapılmıştır. 1 da domates serasından da 9 ton domates elde edilmiştir. İldeki hıyar yetiştirilen sera alanlarının % 1,4'ü, seralardaki hıyar üretiminin % 1,6'sı Taşköprü ilçesindedir. Buna ek olarak ildeki domates yetiştirilen sera alanlarının % 3,3'ü, seralardaki domates üretiminin % 2,7'si Taşköprü ilçesindedir (Tablo 7). İldeki hıyar yetiştirilen sera alanları bakımından ilk sırada Merkez ilçe (19 da) gelmektedir. Onu Cide (17 da), Tosya (14 da), Azdavay (10 da), Daday (4 da), Bozkurt (2 da), Hanönü (2 da), Şenpazar (2 da) ve Taşköprü (1 da) izlemektedir. Hıyar yetiştirilen sera

alanları bakımından Taşköprü ilçesi 9. sırada yer almaktadır. İldeki seralarda yetiştirilen hıyar üretimi bakımından ilk sırada Cide ilçesi (187 ton) gelmektedir. Onu Merkez ilçe (171 ton), Tosya (154 ton), Daday (39 ton), Azdavay (25 ton), Bozkurt (25 ton), Hanönü (20 ton), Taşköprü (10 ton) ve Şenpazar (2 ton) ilçeleri izlemektedir. İlçeler içerisinde seralarda hıyar üretimi bakımından Taşköprü ilçesi 8. sırada bulunmaktadır (www.tuik.gov.tr/E.T:17.02.2017).

Tablo 7. Taşköprü ilçesinde örtü altı yetiştiriciliğinde üretilen ürünler ve alanları (2015).

Ürünler	Taşköprü		Kastamonu		Taşköprü ilçesinin ildeki oranı	Taşköprü ilçesinin ildeki oranı
	Ekili Alan(da)	Üretim(ton)	Ekili Alan(da)	Üretim(ton)	Alan (%)	Üretim (%)
Hıyar	1	10	69	631	1,4	1,6
Domates	1	9	30	327	3,3	2,7

Kaynak: www.tuik.gov.tr(Erişim Tarihi: 17.02.2017).

İldeki domates serası alanları bakımından ilk sırada Merkez ilçe (10 da) ve Cide ilçesi (10 da) gelmektedir. Bunları Daday (4 da), Şenpazar (2 da), Hanönü (2 da), Tosya (2 da), Bozkurt (1 da) ve Taşköprü (1 da) ilçeleri izlemektedir. İlçeler içerisinde domates yetiştirilen sera alanları bakımından Taşköprü ilçesi 8. sırada yer almaktadır (Tablo 7). İldeki seralarda yetiştirilen domates üretimi bakımından ilk sırada Cide ilçesi (115 ton) gelmektedir. Onu Merkez ilçe (99 ton), Daday (40 ton), Tosya (24 ton), Hanönü (22 ton), Bozkurt (18 ton) ve Taşköprü (9 ton) ilçeleri izlemektedir. İlçeler içerisinde seralarda domates üretimi bakımından Taşköprü ilçesi 7. sırada bulunmaktadır (www.tuik.gov.tr/E.T:7.02.2017). Bu verilerden de anlaşılacağı üzere Taşköprü ilçesinde örtü altı yetiştiriciliği henüz istenilen seviyeye ulaşamamış ve örtü altı yetiştiriciliği yapılan ilçeler arasında da oldukça alt sıralarda yer almaktadır. Dolayısıyla örtüaltı yetiştiriciliği açısından ilçede, potansiyel var olmakla beraber henüz bunun tam anlamıyla değerlendirilemediği söylenebilir.

4. Başlıca Tarım Ürünleri

4.1. Sarımsak

Sarımsak, kültür sebzeleri arasında, yemeklik ve ilaç olarak kullanımı en eski olan sebze türlerindedir. Soğanda olduğu gibi, tek başına yemek yapımında kullanılmamakla beraber yemeklere tat ve lezzet verme özelliklerinden dolayı mutfakların vazgeçilmez sebzelerinden birisidir (Anonim, 2017:12). Ana yurdu Orta Asya olan sarımsak, çoğunlukla kuru sebze şeklinde baharat olarak kullanılmaktadır (Doğanay, 2011:76).

Sarımsak, iklim istekleri bakımından fazla seçici olmayan bir bitkidir. Bu yüzden ülkemizin farklı iklim bölgelerinde kolaylıkla sarımsak tarımının yapılması mümkündür. Bununla birlikte sarımsak bitkisi için en elverişli yetişme şartları, deniz ikliminden karasal iklime geçiş gösteren yörelerdedir (Günay vd, 1993:62-63'e atfen İbret, 2005:23). Sarımsak, ılıman iklimlerde yetişebilmekte ve sıcaklığın 15-20 °C olması yeterli olmaktadır (Anonim, 2017:12). Sarımsak bitkisi yağış isteği açısından dikim ve gelişme döneminde yağış istemekte, hasat döneminde ise yağışlı ve nemli hava koşulları bitkinin baş kısmının kurummasını geciktirdiği için küflenme ve çürümelere neden olmaktadır. Sarımsak bitkisi için besin maddelerince zengin, geçirgen, kumlu-tınlı, milli-tınlı, orta ağırlıkta olan topraklar uygun yetişme şartlarına sahiptir (İbret, 2005:26-27). Fazla ağır, killi ve su tutan topraklarda, sarımsağın baş kısmı iyi gelişemez. Bu tür topraklarda bitki gelişimi yavaşlar ve baş kısmı çürür. Buna karşın çok kuru topraklarda ise baş kısmı küçük ve cılız kalır (Anonim, 2017:12).

Taşköprü ve çevresi, gerek iklim gerekse toprak şartları bakımından, sarımsak üretimi için oldukça elverişli koşulları barındırmaktadır. Nitekim sarımsak bitkisinin yetişme periyodu incelendiğinde, ilçedeki ilkbahar ve yaz mevsimindeki sıcaklıklarının, bu tarım ürününün yetişmesine uygun olduğu görülmektedir. Bunlara ek olarak ilçedeki toprak şartları da sarımsak bitkisi için elverişlidir. Nitekim Taşköprü ilçesindeki toprakların % 85'i sarımsağın istediği orta ağırlıkta, geçirgen, kumlu, tınlı-killi bir özelliktedir (İbret, 2005:26-27).

Taşköprü ilçesinin de dahilinde olduğu Kastamonu ili, ülkemizdeki sarımsak üretiminde önemli yere sahiptir. Ülkemizdeki sarımsak üretiminde il olarak ilk sırada Kastamonu gelmektedir. Kastamonu'yu Kahramanmaraş ve Gaziantep illeri izlemektedir. 2015 yılı itibariyle ülkemizdeki sarımsak üretim alanlarının % 22,2'si, sarımsak üretiminin % 24,6'sı Kastamonu iline aittir (www.tuik.gov.tr/E.T: 17.02.2017).

Tablo 8. Kastamonu ili ile Taşköprü ilçesinin sarımsak üretim alanları, miktarları ve verimleri bakımından karşılaştırılması (1995-2015).

	Taşköprü				
	1995	2000	2005	2010	2015
Üretim Alanı(da)	18030	18100	20590	22500	21250
Miktarı(ton)	13094	14480	17000	18000	21250
Verim(kg/da)	726,2	800	825,6	800	1000
	Kastamonu				
	1995	2000	2005	2010	2015
Üretim Alanı(da)	21180	20620	23340	25230	24000
Miktarı(ton)	15388	16377	19196	20128	23328
Verim(kg/da)	726,5	794,2	822,5	797,8	972

Kaynak: www.tuik.gov.tr(Erişim Tarihi: 17.02.2017).

1995 yılı ile 2015 yılı arasındaki dönemde Taşköprü ilçesindeki sarımsak üretim alanları 2010 yılına kadar artmış, ancak 2015 yılında az da olsa azalış göstermiştir. Bunun yanı sıra ilçedeki sarımsak üretimi sürekli artış göstermiştir. İlçedeki sarımsak verimi de üretime paralel bir şekilde artış göstermiştir. İlçede sarımsak üretim alanlarının azalmasına rağmen üretimin artması ve verimin yükselmesinde, ilçedeki tarımsal üretimi ve verimi artırıcı çeşitli faktörlerin (toprak bakımı, sulama, gübreleme, ilaçlama vb) uygulanmasının önemli katkıları olmaktadır. Bunlara ek olarak Taşköprü ilçesinin Kastamonu ilindeki durumunu incelediğimizde, hem sarımsak üretiminde hem de sarımsak ekili alanlar bakımından ildeki oranının arttığı görülmektedir. Nitekim 1995 yılında ildeki sarımsak üretim alanlarının ve sarımsak üretiminin ise % 85,1'i ilçeye aitken, 2015 yılında sarımsak üretim alanlarının % 88,5'inin, sarımsak üretiminin ise % 91,1'inin ilçeye ait olduğu görülmektedir. 2015 yılı itibarıyla ülkemizdeki sarımsak üretim alanlarının % 19,7'si, sarımsak üretiminin de % 22,4'ü Taşköprü ilçesine aittir (Tablo 8).

Tablo 9. Kastamonu ilindeki ilçelerin sarımsak üretim alanları ve miktarları bakımından karşılaştırılması (2015).

İlçeler	Üretim Alanı	Kastamonu ili içindeki oranı	Üretim Miktarı	Kastamonu ili içindeki oranı	Verim
Merkez	2450	10,2%	1838	7,9%	750,2
Hanönü	300	1,3%	240	1,0%	800

Taşköprü	21250	88,5%	21250	91,1%	1000
----------	-------	-------	-------	-------	------

Kaynak: www.tuik.gov.tr(Erişim Tarihi: 17.02.2017).

2015 yılında Kastamonu ilinde sarımsak üretim alanlarının ilçelere göre dağılışında ilk sırayı Taşköprü ilçesi almaktadır. Nitekim ildeki sarımsak üretim alanlarının % 88,5'i bu ilçeye aittir. Bunu Kastamonu Merkez (% 10,2) ve Hanönü (% 1,3) ilçeleri izlemektedir. Sarımsak üretim miktarının ilçelere göre dağılışında da Taşköprü ilçesi ilk sıradadır. Nitekim ildeki sarımsak üretiminin % 91,1'i bu ilçeye aittir. Bunu Kastamonu Merkez (% 7,9) ve Hanönü (% 1) ilçeleri izlemektedir. Verim bakımından ise ilk sırada Taşköprü ilçesi gelmekte, onu Kastamonu Merkez ve Hanönü ilçeleri takip etmektedir (Tablo 9). Dolayısıyla sarımsak üretimi ve sarımsak yetiştirilen alan açısından Taşköprü ilçesinin, ilde potansiyeli en yüksek ilçe olduğu anlaşılmaktadır.

Sarımsak bitkisi, Taşköprü ilçesinin en çok tanınan, bu ilçeyle özdeşleşmiş en önemli tarım ürünüdür. Kastamonu ilinde coğrafi işaret tescil belgesi almış iki üründen birisi de Taşköprü sarımsağıdır. Kendine has özellikleriyle ülkemizin diğer kesimlerinde yetiştirilen sarımsak türlerinden ayrılmaktadır. Bunun yanı sıra Taşköprü'yle sarımsak bitkisinin özdeşleşmiş olduğunun bir yansıması da her yıl ilçede coşkuyla düzenlenen Taşköprü Uluslararası Kültür ve Sarımsak Festivalidir.

4.2. Şekerpancarı

Şekerpancarı, şekerkamışıyla birlikte dünyada şeker elde etmek için yetiştirilen tarım ürünlerinden birisidir. Şekerpancarı bitkisi, ılıman iklim bölgelerinin bitkisidir. Yetiştirme devresi, 150-180 gün sürmektedir. Yetiştirme devresi boyunca sıcaklık değerlerinin 7-8 °C'den az ve 18-20 °C'den fazla olmaması gerekir. Yıllık yağış miktarının 500-600 mm ile 700-800 mm olması yeterli olmaktadır. Şekerpancarı, Doğu Karadeniz kıyıları hariç ülkemizin hemen her bölgesinde yetiştirilebilir (Doğanay, 2011:99; Doğanay ve Coşkun, 2012: 166-167). Şekerpancarı tarımında sıcaklık, ışık, evapotranspirasyon ve yağış gibi iklim elemanları ile toprak ve topoğrafya koşullarından oluşan fiziki coğrafya etmenleri önemli rol oynar. Buna ek olarak şekerpancarı alım fiyatları, bir önceki yıla ait ürünün bol veya az olmasından kaynaklanan psikolojik etki, diğer ürünlere göre şekerpancarının kârlılık durumu, pazar şartları gibi beşeri etmenler de şekerpancarı tarımında etkili olmaktadır (Avcı,1996:265). Bu bağlamda ülkemiz, dünyada şekerpancarı üretiminde önde gelen ülkelerden birisidir. 2015 yılı TÜİK verilerine göre ülkemizde 2.744.873 da şekerpancarı ekili alandan 16.022 783 ton şekerpancarı elde edilmiştir. Şekerpancarı üretimi ve ekili alanı bakımından önde gelen iller;

Konya, Yozgat, Eskişehir, Aksaray, Kayseri, Sivas ve Afyon gibi illerdir (www.tuik.gov.tr/Erişim Tarihi: 17.02.2017).

2015 yılı itibariyle Kastamonu ilinde şekerpancarı ekili alan 35.710 da iken, şekerpancarı üretimi 165.227 tondur. Ülkemiz geneliyle kıyasladığımızda, ülkemizdeki şekerpancarı ekili alanların % 1,3'ü, şekerpancarı üretiminin de % 1'i Kastamonu iline aittir. Ülkemizdeki 81 il içerisinde Kastamonu, şekerpancarı ekili alan ve üretim miktarı bakımından 18. sırada yer almaktadır (www.tuik.gov.tr/E.T:17.02.2017). Taşköprü ilçesinin de içerisinde bulunduğu Kastamonu ilinde üretilen şeker pancarı, ilçeye en yakın şeker fabrikası olan Kastamonu Şeker Fabrikası'na gönderilmektedir. Sözü geçen fabrika, 1963 yılında kurulmuştur. Ülkemizde 25'i kamuya, 8'i özel sektöre ait 33 şekerpancarı fabrikası bulunmaktadır. 33 şekerpancarı fabrikasını 7 şirket işletmektedir. Yedi şirketin altısı özel şirket iken, bir tanesi kamuya ait olan Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.'dir. Kastamonu Şeker Fabrikası, kamuya ait olan ve Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş tarafından işletilen bir işletmedir. Günümüzde (2018 yılı) özelleştirilmesine dönük çalışmaların bulunduğu söz konusu fabrikanın, bu çevrede şeker pancarı tarıma katkıları söz konusudur.

Tablo 10. Kastamonu ili ile Taşköprü ilçesinin şekerpancarı üretim alanları, miktarları ve verimleri bakımından karşılaştırılması (1995-2015).

	Taşköprü				
	1995	2000	2005	2010	2015
Üretim Alanı(da)	27800	36250	35680	40253	24518
Miktarı(ton)	94205	144063	135914	171336	122094
Verim(kg/da)	3389	3974	3809	4290	4980
	Kastamonu				
	1995	2000	2005	2010	2015
Üretim Alanı(da)	65140	85770	77540	80327	35710
Miktarı(ton)	202871	329402	290945	326964	165227
Verim(kg/da)	3114	3841	3752	4089	4627

Kaynak: www.tuik.gov.tr(Erişim Tarihi: 17.02.2017).

Taşköprü ilçesinde şekerpancarı üretiminin son 20 yıl içerisindeki gelişimini incelediğimizde, 1995 yılı ile 2015 yılı arasındaki dönemde Taşköprü ilçesindeki şekerpancarı üretim alanları dalgalı bir seyir izlemiş, artış ve azalışlar göstermiş, özellikle son beş yılda ise şekerpancarı üretim alanları oldukça azalmıştır. Bunun yanı sıra ilçedeki şekerpancarı üretiminde de buna benzer bir durum yaşanmıştır. İlçedeki şekerpancarı verimi ise bu süreçte genellikle yükselici bir trend izlemiştir. İlçede şekerpancarı üretim alanlarının ve üretimin azalmasına rağmen verimin yükselmesinde, ilçedeki tarımsal üretimi artırıcı çeşitli faktörlerin (toprak bakımı, sulama, gübreleme, ilaçlama vb) uygulanmasının önemli katkıları olmaktadır. Bunlara ek olarak Taşköprü ilçesinin Kastamonu ilindeki durumunu incelediğimizde, hem şekerpancarı üretiminde hem de şekerpancarı ekili alanları bakımından ildeki oranının arttığı görülmektedir. Nitekim 1995 yılında ildeki şekerpancarı üretim alanlarının % 42,7'si ve şekerpancarı üretiminin ise % 46,4'ü ilçeye aitken, 2015 yılında şekerpancarı üretim alanlarının % 68,7'sinin, şekerpancarı üretiminin ise % 73,9'unun ilçeye ait olduğu görülmektedir (Tablo 10).

Tablo 11. Kastamonu ilindeki ilçelerin şekerpancarı üretim alanları, miktarları ve verimleri bakımından karşılaştırılması (2015).

İlçeler	Üretim Alanı	Kastamonu ili içindeki oranı	Üretim Miktarı	Kastamonu ili içindeki oranı	Verim
Merkez	5868	16,4	19606	11,9	3341
Daday	275	0,8	583	0,4	2120
Devrekani	3630	10,2	16769	10,1	4620
Hanönü	141	0,4	799	0,5	5667
İhsangazi	28	0,1	113	0,1	4036
Seydiler	1170	3,3	5096	3,1	4356
Taşköprü	24518	68,7	122094	73,9	4980
Tosya	80	0,2	167	0,1	2088

Kaynak: www.tuik.gov.tr(Erişim Tarihi: 17.02.2017).

2015 yılı itibariyle Kastamonu ilinde şekerpancarı üretim alanlarının ilçelere göre dağılışımda ilk sırayı Taşköprü ilçesi almaktadır. Nitekim ildeki şekerpancarı üretim alanlarının % 68,7'si bu ilçeye aittir. Bunu sırasıyla

Kastamonu Merkez (% 16,4), Devrekani (% 10,2), Seydiler (%3,3), Daday (% 0,8), Hanönü (% 0,4), Tosya (% 0,2) ve İhsangazi (% 0,1) ilçeleri takip etmektedir. Şekerpancarı üretim miktarının ilçelere göre dağılışında da Taşköprü ilçesi ilk sıradadır. Nitekim ildeki şekerpancarı üretiminin % 73,9'u bu ilçeye aittir. Bunun ardından sırasıyla Kastamonu Merkez (% 11,9), Devrekani (% 10,1), Seydiler (%3,1), Hanönü (% 0,5), Daday (% 0,4), Tosya (% 0,1) ve İhsangazi (% 0,1) ilçeleri gelmektedir. Verim bakımından ise ilk sırada Hanönü ilçesi gelmekte, onu Taşköprü ilçesi takip etmektedir (Tablo 11). 2015 yılı itibariyle ülkemizdeki şekerpancarı üretim alanlarının % 0,9'u, şekerpancarı üretiminin de % 0,7'si Taşköprü ilçesine aittir (www.tuik.gov.tr/E.T:17.02.2017). Dolayısıyla şekerpancarı üretimi ve şekerpancarı yetiştirilen alan açısından Taşköprü ilçesinin, ilde potansiyeli en yüksek ilçe olduğu anlaşılmaktadır.

Taşköprü ilçesi, tarımsal açıdan dikkate değer potansiyel barındırmaktadır. İlçenin bu açıdan sahip olduğu avantajlar şunlardır:

- Taşköprü ovası gibi verimli tarım alanlarına sahip olması,
- Gökırmak ve kolları ile bunlar üzerindeki sulama tesislerinin varlığı,
- İlde en fazla tarım alanına sahip ikinci ilçe olması,
- İldeki ekili alanların % 20,9'una sahip olması ve bu açıdan ikinci sırada yer alması,
- İldeki sebze bahçeleri alanlarının % 37,9'una sahip olması ve bu bakımından ilde ilk sırada gelmesi,
- İldeki sarımsak üretim alanlarının % 88,5'inin, sarımsak üretiminin ise % 91,1'inin Taşköprü ilçesine ait olması ve bu açıdan ilde ilk sırada yer alması,
- İldeki şekerpancarı üretim alanlarının % 68,7'sinin, şekerpancarı üretiminin ise % 73,9'unun Taşköprü ilçesine ait olması ve bu açıdan ilde ilk sırada yer alması,
- İldeki buğday üretim alanlarının % 19,7'sinin Taşköprü ilçesine ait olması ve bu açıdan ilde ikinci sırada yer alması,
- İldeki buğday üretiminin ise % 24,1'inin Taşköprü ilçesine ait olması ve bu açıdan ilde ilk sırada yer alması,
- İldeki arpa üretim alanlarının % 28,7'sinin, arpa üretiminin ise % 32,9'unun Taşköprü ilçesine ait olması ve bu açıdan ilde ilk sırada yer alması,
- İldeki kavun üretim alanlarının % 14'ünün, kavun üretiminin ise % 12'sinin Taşköprü ilçesine ait olması ve bu açıdan ilde ikinci sırada yer alması,
- İldeki golden elması ağaçlarının % 26,2'sinin, üretiminin % 21,4'ünün, elma dikili alanların % 8,8'inin Taşköprü ilçesine ait olması,

- Taşköprü ilçesinin golden elması dikili alanlar bakımından ilde dördüncü, üretiminde ve ağaç sayısında ilk sırada yer alması,
- İldeki Amasya elması üretiminin % 8,4'ünün, dikili alanların % 1,1'inin, ağaç sayısının % 7,7'sinin Taşköprü ilçesine ait olması,
- Taşköprü ilçesinin Amasya elması dikili alanlar bakımından ilde dördüncü, üretiminde ve ağaç sayısında üçüncü sırada yer alması,
- İldeki starking elması ağaçlarının % 51,3'ünün, üretiminin % 45'inin, dikili alanların % 19,8'inin Taşköprü ilçesine ait olması,
- Taşköprü ilçesinin starking elması dikili alanlar bakımından ilde ikinci, üretiminde ve ağaç sayısında ilk sırada yer alması,
- İldeki Grannysmith elması ağaçlarının % 76,7'sinin, üretiminin % 78,9'unun, dikili alanlarının % 39,4'ünün Taşköprü ilçesine ait olması,
- İlde Grannysmith elması yetiştiriciliği yapılan iki ilçeden biri olması ve Grannysmith elması dikili alanlar bakımından ilde ikinci, üretiminde ve ağaç sayısında da ilk sırada yer alması,
- İlde çilek üretimi yapılan üç ilçeden biri olması ve ildeki çilek üretim alanlarının % 21,3'ünün, çilek üretiminin % 46,1'inin Taşköprü ilçesine ait olması,
- İldeki vişne üretiminin % 19,4'ünün, vişne dikili alanların % 18,8'inin, vişne ağaçlarının % 20,5'inin Taşköprü ilçesine ait olması,
- Taşköprü ilçesinin vişne dikili alanlar bakımından ilde üçüncü, üretiminde ve ağaç sayısında ikinci sırada yer alması,
- İldeki armut dikili alanların % 12,4'ünün, armut üretiminin % 5,9'unun, armut ağaçlarının % 10,9'unun Taşköprü ilçesine ait olması,
- İlde armut dikili alanlar bakımından üçüncü, üretiminde altıncı, ağaç sayısında da dördüncü sırada yer alması,
- İldeki erik üretiminin % 12,8'inin, erik ağaçlarının % 12,4'ünün Taşköprü ilçesine ait olması,
- İlde erik üretiminde dördüncü, ağaç sayısında da üçüncü sırada yer alması,
- İldeki ayva üretiminin % 12,8'inin, ayva ağaçlarının % 13,5'inin Taşköprü ilçesine ait olması,
- İlde ayva üretiminde dördüncü, ağaç sayısında da ikinci sırada yer alması,
- İldeki dut üretiminin % 6,4'ünün, dut ağaçlarının % 11,4'ünün Taşköprü ilçesine ait olması,
- İlde dut üretiminde altıncı, ağaç sayısında da dördüncü sırada yer alması
- Hayvancılık açısından önem taşıyan yonca, korunga, fiğ ve slajlık mısır gibi yem bitkileri bakımından önemli bir potansiyele sahip olması ve ilde ilk sıralarda gelmesi,

- İlçede tarımı destekleyen kurum ve kuruluşların mevcut olması,
- İlçe gıda, tarım ve hayvancılık müdürlükleri içerisinde Tosya ilçesinden sonra en kalabalık personel sayısına sahip olması,
- 271 gıda satış ve toplu tüketim yeri sayısı ile ilde dördüncü sırada yer alması,
- 8 tarım aleti bayisi ve 8 gübre bayisiyle Merkez ilçeden sonra en çok gübre ve tarım aleti bayine sahip olması,
- 2015 yılında Taşköprü sarımsak, şekerpancarı, mısır, buğday vb. ürünlerinde iyi tarım uygulamaları kapsamında üretimin gerçekleştirmiş olması ve sertifikalandırılması,
- Kastamonu Şeker Fabrikası gibi tarımsal faaliyetlere katkı yapan kuruluşların olması,
- Her yıl ilçenin tarımsal potansiyelinin artmasına ve tanıtımına katkı yapan Taşköprü Uluslararası Kültür ve Sarımsak Festivalinin yapılması,

Taşköprü ilçesi, önemli ölçüde tarımsal potansiyele sahip olmakla birlikte bu potansiyelin geliştirilmesinin önünde engel teşkil eden bazı sorunlar ve dezavantajlı durumlar da mevcuttur. İlçenin bu açıdan sahip olduğu dezavantajlar şunlardır:

- Dağlık, engebeli ve ormanlarla kaplı arazilerin varlığı,
- İklim koşullarının oluşturduğu dezavantajların bulunması (kışların uzun ve sert geçmesi, aşırı kar yağışlarının görülmesi, ilkbahar mevsiminde görülen don olayları, aşırı yağışların görülmesi, dolu yağışlarının görülmesi)
- Tarım arazilerine zarar veren su taşkınları ve sellenmelerin olması,
- Tarımsal açıdan gerekli olan malzemelerin (gübre, tohum, ilaç, mazot, makineler vb) fiyatlarının yüksek olması ve çiftçilerin çoğunluğunun bunları temin etmede yeterli sermayeye sahip olmaması,
- Üretilen ürünler için pazar bulma sıkıntısı,
- Çiftçilerin çeşitli konulardaki bilinçsizliği,
- Elde edilen gelir ile maliyetler arasındaki farkın iyice kapanması hatta bazı durumlarda giderlerin gelirleri geçmesi,
- İlçede tarımsal faaliyetler için gerekli aktif nüfusun çeşitli faktörlerin (iş bulma, eğitim vb) etkisiyle ilçe dışına göç etmesi

Sonuç ve Öneriler

Gökırmak'ın suladığı verimli alanlara sahip olan Taşköprü ilçesi, dikkate değer bir tarımsal üretime sahiptir. İlçede başta sarımsak ve şekerpancarı olmak üzere tahıl türleri (arpa ve buğday), çeşitli sebzeler (kavun, ıspanak, hıyar, domates, marul, pırasa, taze fasulye, taze lahana, sivri biber, dolma biber), çeşitli meyveler (elma, çilek, armut, ayva, erik, kiraz, vişne, dut ve ceviz) yetiştirilmektedir. Taşköprü ilçesi Kastamonu iline bağlı ilçeler arasında tarımsal açıdan önemli bir konumdadır.

Yaptığımız incelemeler neticesinde şunu söyleyebiliriz ki Taşköprü ilçesi, Kastamonu ilinde tarımsal açıdan dikkate değer bir potansiyeli barındırmakla ve tarımsal açıdan güçlü yönleri sahip olmakla birlikte, yukarıda maddeleştirdiğimiz çözülmesi gereken sorunlarla da karşı karşıyadır. Bu potansiyelin daha iyi bir şekilde değerlendirilmesi için ilçede tarımsal faaliyetler açısından engel oluşturan sorunlar ve dezavantajlı durumlarla etkin mücadele edilmesi önem arz etmektedir.

Yapılması gerekenlerin en başında, ilçede tarımsal açıdan güçlü olan ve avantaj oluşturan unsurların artırılması, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması gelmektedir. Sarımsak gibi Taşköprü'yle özdeşleşmiş bir tarım ürününün marka değerinin artırılması, sarımsakla ilgili bilimsel araştırmaları koordine etmek ve desteklemek üzere Sarımsak Araştırma Enstitüsü gibi Ar-Ge kuruluşlarının oluşturulması önemlidir. Bunun yanı sıra yeni markaların oluşturulması, çiftçilere yönelik eğitim ve bilinçlendirme çalışmalarının artırılması, pazarlama sorunlarının çözülmesi, doğal afetler karşısında çiftçilerin desteklenmesi ve tarım sigortasının yaygınlaştırılması önem arz etmektedir. Ayrıca özellikle sarımsak gibi tarım ürünlerinin gastronomi turizmi ve tarımsal turizm bağlamında değerlendirilmesi, çeşitli etkinliklerle ilçenin tarım ürünlerinin tanıtılması önemlidir. Bu bağlamda her yıl yapılan Taşköprü Uluslararası Kültür ve Sarımsak Festivali gibi aktivitelerin artırılarak, ilçenin tarımsal ürünlerinin tanıtımı için gayret sarf edilmesi gerekmektedir. Böylelikle Taşköprü ilçesindeki var olan potansiyel daha iyi değerlendirilerek, ilçenin ekonomik durumuna daha fazla katkı sağlanabilir.

Kaynakça

Anonim. 2015. *2015 Yılı Çalışma Raporu*. Kastamonu: Kastamonu İl Gıda Tarım Ve Hayvancılık Müdürlüğü. (<http://kastamonu.tarim.gov.tr> Erişim Tarihi: 13 Şubat 2017).

Anonim. 2017. *Soğan-Sarımsak Hastalık ve Zararlıları İle Mücadele*. (<http://kilis.tarim.gov.tr/Belgeler/Yeti%C5%9Ftiricilik%20D%C3%B6k%C3%BCmanlar%C4%B1/sogan-sar%C4%B1msak.pdf> Erişim Tarihi: 21 Şubat.2017).

Avcı, S. 1993-1996. Türkiye’de Şeker Pancarı Ziraatının Coğrafi Esasları. *İstanbul Üniversitesi Ed. Fak. Coğrafya Bölümü Coğrafya Dergisi*. Sayı: 4, 267- 270.

Çetinkaya, Y. 1997. Taşköprü İlçesinin Coğrafi Etüdü. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*. İstanbul, 1997, 17-147.

Doğanay, H. 2011. Türkiye Ekonomik Coğrafyası. Ankara: Pegem Akademi Yayınevi, 34-186.

Doğanay, H. ve Coşkun, O. 2012. Tarım Coğrafyası. Ankara: Pegem Akademi Yayınevi, 25-167.

İbret, B.Ü. 2005. Türkiye’deki Sarımsak Tarımı ve Taşköprü Sarımsağı Üzerine Coğrafi Açından Bir İnceleme. *Marmara Coğrafya Dergisi*, Sayı: 12, 17-50.

Şenol, E. ve Sezer, İ. 2014. Trabzon İli Tarımında Akçaabat İlçesinin Yeri ve Önemi. *Dünden Bugüne Akçaabat Sempozyumu (26-28 Nisan 2013) Bildirileri Kitabı*, Akçaabat, 637-650.

Ünal, V.Z., 2013. *Taşköprü İlçe Analizi*, Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı, (https://www.kuzka.gov.tr/Icerik/Dosya/www.kuzka.gov.tr_16_NF8E24RY_taskopru_ilce_analizi.pdf- Erişim Tarihi: 21 Şubat 2017).

www.tuik.gov.tr (Erişim Tarihi: 21 Şubat 2017).

www.kastamonu.gov.tr/cografi-yapisi (Erişim Tarihi: 21 Şubat 2017).

www.hgk.msb.gov.tr/images/urun/il_ilce_alanlari.pdf (Erişim Tarihi: 21 Şubat 2017)

www.mgm.gov.tr (Erişim Tarihi: 21 Şubat 2017).